

درس ۲: انسان و ناحیه

مفیدنامه: تو بخش اول این درس، «رابطه انسان‌ها با نواحی» رو تو ۳ تا حوزه بررسی می‌کنیم و تو بخش دوم درباره «کانون و مرکز نواحی» صحبت می‌کنیم. احتمالاً سؤال‌هایی که از بخش اول طرح می‌شه این‌هوره که اطلاعات به نایه رو به ما می‌ده و ازمون می‌خواد بگیریم این اطلاعات مربوط به کدوم یکی از ۳ تا شکل ارتباط انسان‌ها با نواحی هستن. هواسد باشه به مثال‌های خود کتاب مفود نشی، ممکنه از درس‌های دیگه و حتی قارج از کتاب مثالی آورده بشه. نگران نشو! مهم ماهی‌گیریه که قراره با این درس نامه یاد بگیریمش.

بخش دوم ولی برای سؤال‌های کوتاه پاسخ مناسب تره (فصوماً پای فالی).

جلسه مطالعاتی اول: انسان و نواحی

انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند (تغییر محیط برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی)

انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند.

چرا؟ انسان‌ها برای (گذران) زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی، از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.

در نتیجه: ۱ نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا ۲ نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند.

پدیدآوردن نواحی (معلول)

استفاده از شیوه‌ها و ابزارها، برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی (علت)

تغییر نواحی طبیعی (معلول)

مثال: پدیدآمدن یک ناحیه: شکل‌گیری بازارهای شناور در بانکوک (پایتخت تایلند)

در این منطقه دست‌فروشان در قایق‌های چوبی، روی رودخانه اصلی شهر، اجناس خود را عرضه می‌کنند.

شیوه خاص فروش کالا (فروش روی قایق) (علت) ← شکل‌گیری ناحیه‌ای تجاری و گردشگری (معلول)

نیازی نیست فقط کبی بانکوک پایتخت تایلند یا این‌که تقریباً همه گردشگرها از این بازار بازدید می‌کنن و یا به سری‌ها! مهم اینه تشفیص بدیم این مثال و مثال‌های مشابه به چی اشاره داره. همین.

مثال: تغییر نواحی: شکل‌گیری نواحی صنعتی پیرامون شهر تهران

در چهل سال اخیر: ایجاد کارخانه‌های بزرگ و کوچک، در مسیر راه‌های ارتباطی شهر تهران (علت)

← باعث شکل‌گیری نواحی صنعتی پیرامون شهر تهران شده است. (معلول)

مثال: پدیدآمدن یک ناحیه: شکل‌گیری نواحی صنعتی پیرامون شهر تهران (علت) ← تبدیل تهران به

مهم‌ترین قطب صنایع مصرفی ایران (معلول)

ترکیبی: با درس یک ناحیه صنعتی روز در آلمان و باقی نواحی صنعتی در اروپا، مثال‌هایی از نواحی‌ای هستند که انسان‌ها به وجود آورده‌اند.

نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند (چاره‌اندیشی و نوآوری به علت محدودیت‌های محیط)

پیشرفت انسان‌ها در دانش، تولید ابزار و فناوری (علت) ← غلبه انسان بر محیط طبیعی و در اختیار گرفتن آن (معلول)

با وجود تمامی این پیشرفت‌ها، نواحی طبیعی، همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده‌اند. همین پیشرفتی که ارزش صحبت می‌کنیم خیلی وقتا به فاطر تأثیر محیط و موانع طبیعی روی ما آدما بوده.

محدودیت‌ها و موانع طبیعی (علت)

یعنی محدودیت‌هایی که طبیعت برای ما به وجود آورده باعث شده ما تلاش کنیم و ابزارها و فناوری‌هایی رو به وجود بیاریم که بتونیم با این محدودیت‌ها مقابله کنیم.

هر ناحیه طبیعی، شرایط خاصی را برای انسان‌ها به وجود می‌آورد ← انسان‌ها مبهور می‌شوند در چارچوب آن شرایط دست به عمل بزنند.

مثلاً مردم نواحی گرم و خشک یا نواحی بسیار سرد، برای کنترل محیط از روش‌های متفاوتی استفاده می‌کنند.

مثال: در نواحی گرم و خشک، مردم برای تأمین انرژی از صفحه‌های خورشیدی استفاده می‌کنند.

(مانند خیلی از مناطق ایران، از جمله سمنان)

مثال: در نواحی بسیار سرد، مردم برای پاکسازی جاده‌ها از ماشین‌های برف‌روب مجهز به چرخ‌های استفاده می‌کنند. (مانند مناطقی از کشور کانادا)

مثال: در نواحی مرتفع و کوهستانی (علت) ← احداث راه‌آهن، دشوارتر و پرهزینه‌تر از نواحی پست و جلگه‌ای است. (معلول)
(مثلاً تو کشور سوئیس می‌پوشد، برای عبور قطار از به منطقه کوهستانی، هم تونل احداث کنند و هم پل)

حواستون باشه: همیشه تأثیر نواحی طبیعی رو فعالیت‌های ما انسان‌ها از نوع مشکل و مانع نیست، ممکنه به فرصت باشه برامون.

مثال: نواحی ساحلی (مانند فیلیپین) (علت) ← به انسان‌ها امکان صید ماهی را می‌دهند. (معلول)

ترکیبی: با درس یک هر شکل از خانه‌سازی و فعالیت اقتصادی که با توجه به ویژگی‌های محیطی به وجود آمده باشد، به «شکل‌دادن نواحی به فعالیت‌های انسان»، ارتباط دارد.

مثل چی؟

۲ شکل‌گیری بندر و رونق تجارت در بندر پیرائوس یونان ۴ پرورش شتر و زندگی شبانی در (برخی از مناطق) شمال آفریقا	۱ شکل سقف ساختمان‌ها و پرورش دام در سوئیس ۳ پرورش نخل روغنی در مالزی

نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند (هیچ ناحیه‌ای تنها نیست!)

- هر ناحیه، با دیگر نواحی، مبادلات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دارد. نواحی بر یکدیگر اثر می‌گذارند.
- (تأثیر اقتصادی) افت قیمت غله (به‌خصوص ذرت و سویا) در جهان (علت) ← کاهش ارزش زمین‌های کشاورزی در آمریکا (معلول)
- (تأثیر اقتصادی و اجتماعی) افزایش قیمت برنج (علت) ← نگرانی کشورهای واردکننده در زمینه تغذیه مردم (معلول)
- (تأثیر سیاسی و اجتماعی) وقوع خشکسالی در استرالیا (علت) و یخبندان زود هنگام در آرژانتین (علت) ← کاهش تولید غله (معلول)
- کاهش تولید غله و گرانی آن (علت) ← وقوع شورش و اعتراضات در سنگال، بورکینافاسو و ... (معلول)
- به صورت کلی می‌توان گفت، امروزه نواحی نسبت به گذشته ارتباطات بیشتری با هم دارند، خصوصاً از نظر اقتصادی. این موضوع باعث شده تا وابستگی نواحی به هم بیشتر شود.

نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند. (حفظ، تغییر یا تخریب نواحی توسط سیاست حکومت‌ها)

- حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی، به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند.
- موارد زیر می‌توانند موجب، حفظ، تغییر و یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی شوند:
- برنامه‌ریزی یا تصمیم یک دولت برای ایجاد ناحیه گردشگری، صنعتی و پارک ملی
- وقوع جنگ بین حکومت‌ها
- انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه دیگر
- برنامه‌ریزی و تصمیم دولت‌ها برای نواحی طبیعی و انسانی (علت) ← حفظ، تغییر و یا تخریب نواحی (معلول)

مثال: تخریب ناحیه: ساخت جزیره‌های مصنوعی توسط امارات

در خلیج فارس (علت) ← ایجاد نواحی جدید در منطقه و تخریب نواحی قبلی (معلول)

برای ساخت این جزایر، مقدار زیادی سنگ و خاک از بستر خلیج فارس بالا کشیده می‌شود خاک‌برداری و گل‌آلود شدن وسیع آب (علت)

آسیب‌رساندن به بوم‌سازگان (اکوسیستم دریایی) و آب‌سنگ‌های مرجانی (معلول)

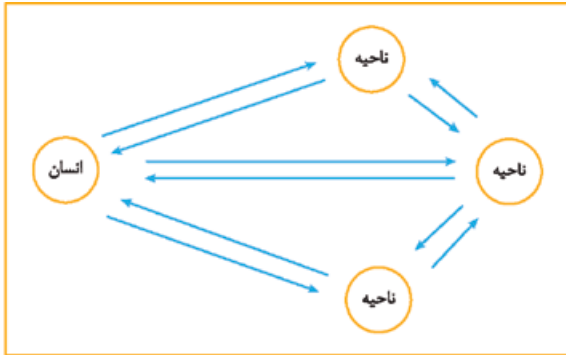
۱ صاحب‌نظران معتقدند ساخت این جزایر **پیامدهای نامطلوبی** برای محیط زیست خلیج فارس دارد.

مثال: تخریب ناحیه: کشتار مردم مسلمان میانمار، به آتش کشیدن خانه‌های آن‌ها و مهاجرت مردم مسلمان این کشور به بنگلادش (علت) ← تخریب ناحیه مسلمان‌نشین میانمار (معلول)

۲ **بد نیست بدونی** که کشتار صدها تن از مردم مسلمان میانمار و به آتش کشیده شدن خانه‌های آن‌ها به دست یک فرقه بودایی افراطی در چند سال اخیر، موج وسیعی از اعتراضات را علیه اقدامات حکومت این کشور برانگیخته است.

پرا دولت همپین کار غیر انسانی‌ای می‌کنه؟ دولت میانمار، مسلمانان را شهروند این کشور نمی‌داند، به همین دلیل ← ساختن مسجد را ممنوع کرده است. در نتیجه پاکستانی قومی^۱ دولت میانمار، صدها نفر از مردم ناحیه مسلمان‌نشین این کشور به مرزهای بنگلادش مهاجرت کرده‌اند.

مدل مفهومی ارتباط متقابل انسان با ناحیه و ناحیه با ناحیه

مثال: حفظ ناحیه: تصمیم یک دولت برای ایجاد یک پارک ملی، می‌تواند موجب حفظ ناحیه طبیعی شود.

مثال: تغییر ناحیه: تصمیم یک دولت برای ایجاد یک ناحیه صنعتی در یک ناحیه کشاورزی، می‌تواند موجب تغییر (مرزهای) ناحیه کشاورزی شود.

یعنی هم نواحی با هم تأثیر دارند و می‌تونن باعث تغییر هم‌دیگه بشن و هم انسان‌ها با نواحی ارتباط دارن و می‌تونن باعث تغییر اون‌ها بشن.

حالا تو بگو

هر کدام از موارد زیر به کدام شکل از ارتباطات چهارگانه انسان با نواحی اشاره دارد؟

- ۱- در نواحی ساحلی ایرلند شمالی، از جزر و مد دریا، برق تولید می‌کنند.
- ۲- حمایت دولت‌ها از گسترش فعالیت‌های گردشگری در نواحی کوهستانی، موجب آسیب دیدن این نواحی شده است.
- ۳- با این که بخش اعظم قهوه جهان در کشورهای استوایی آمریکایی و آسیایی کشت می‌شود، اما کشورهای اسکاندیناوی بیشترین میزان مصرف قهوه را دارند.
- ۴- کشت بوته‌های تاغ در بیابان‌های اطراف شهر سبزوار، در سال ۱۳۴۴، به مرور این منطقه را به یک ناحیه جنگلی تبدیل کرد.

پاسخ: ۱ نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند. انسان از وضعیت خاص این منطقه برای تولید برق استفاده کرده. آنگاه این ناحیه پور دیگه‌ای بود، انسان‌ها باید پور دیگه‌ای رفتار می‌کردن. ۲ نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری سیاسی حکومت‌ها هستند. تصمیم دولت‌ها باعث تخریب و آسیب این ناحیه شده. ۳ نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند. قهوه تو به ناحیه دیگه کشت می‌شه و تو به ناحیه دیگه مصرف می‌شه. ۴ انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند. کشت بوته‌های تاغ باعث تغییر ناحیه بیابانی و به وجود آمدن ناحیه جنگلی شده.

جلسه مطالعاتی دوم؛ کانون و مرزهای ناحیه

کانون ناحیه، مرزهای ناحیه

۱ هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارند. (شباهت)

← هر چه از کانون یک ناحیه دور شویم و به طرف مرزهای آن حرکت کنیم (علت)، به تدریج از عوامل همگونی ناحیه کاسته می‌شود و سرانجام این عوامل ناپدید می‌شوند. (معلول)

تصور کنید دور آتش نشستیم. هر چه قدر از این آتش فاصله بگیریم، گرما و نور کم‌تری بهمون می‌رسه. تو مرکز آتش (مثل کانون یک ناحیه) بیشترین عوامل همگونی و وحدت دور هم جمع شده و هر چه قدر از اون فاصله بگیریم، تأثیر اون تو محیط کم‌تر می‌شه (کم‌تر پدیدار می‌شه). مثلاً تو مرکز آتش که هستیم هم نور داریم، هم گرما و هم حتی دود و صدای سوختن چوب، ولی وقتی از آتش فاصله می‌گیریم، آروم آروم گرما از بین می‌ره بعد دود و در آخر نور.

۱- یکی از باورهای تاریک و منزجرکننده بشر، باور به برتری نژادی و قومی بوده که تو شکل افراطی خودش باعث باور به نپس، پست و بی‌ارزش بودن دیگر قوم‌ها شده. اتفاقی که باعث کشتار کردها در عراق و نسل‌کشی‌های دیگه‌ای تو رواتندا، کامبوج، بوسنی و هرزگوین و ... شد.

مثال: در کانون یک ناحیه صنعتی ← تجمع زیاد کارخانه‌ها مشاهده می‌شود.

هر چه از این کانون دور و به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک‌تر شویم، از تمرکز و تعداد کارگاه‌ها و کارخانه‌ها کاسته می‌شود، تا این‌که سرانجام در ناحیه مجاور، دیگر اثری از آن‌ها نمی‌بینیم.

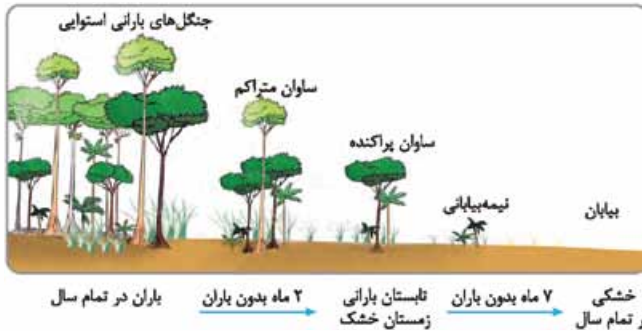

مثال: (نواحی زیست‌بوم‌ها). ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل‌های

بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است.

← هر چه به سمت بیابان صحرا (Sahsra) پیش رویم، بارندگی کم‌تر می‌شود (در نتیجه کاهش بارش، علت)، علف‌های ساوان کوتاه‌تر و نژک‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه‌قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند.

این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند.

تو این مثال دو ناهیه داریم، بیابان و جنگل‌های استوایی که بین آن‌ها ساوان نام گرفته، هر چه از جنگل به سمت بیابان می‌رویم اثر جنگل کم‌تر می‌شود و اثر بیابان بیشتر می‌شود.^۱

مثال: (نواحی زبانی). در کشور آمریکا زبان انگلیسی رواج دارد و در کشور مکزیک زبان اسپانیایی. حالا تو مرز بین این دو کشور، یک ناحیه انتقالی شکل گرفته است که هر دو زبان در آن رواج دارد.

میشه آمریکا رو بیابان صحرا در نظر بگیریم و مکزیک رو جنگل استوایی. حالا هر چه قدر از آمریکا به سمت مکزیک برویم، اثر زبان آمریکایی‌ها کم‌تر و زبان مکزیک‌ها بیشتر می‌شه.

مرز و قلمرو نواحی

تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است؛ تعیین مرز در نواحی انسانی، دشوارتر از نواحی طبیعی است.

مثال: تعیین مرز نواحی زبانی و قومی سخت‌تر از نواحی خاک و زیست‌بوم است.

پرا؟ ثبات پدیده‌های طبیعی بیشتره و از اون طرف ویژگی‌هاشون مشخص‌تره، اما پدیده‌های انسانی ثبات کم‌تری دارن (مثلاً به آدم مهاجرت می‌کنه به یه ناهیه زبانی دیگه) و از طرفی آدم‌ها پیچیدگی بیشتری دارن و نمی‌شه به راحتی اون‌ها رو مطالعه و دسته‌بندی کرد.

قلمرو و وسعت نواحی، متفاوت است: گاه یک ناحیه بخشی از یک روستا، یک شهر، استان یا یک کشور است و گاه چند کشور و قاره را در بر می‌گیرد و مقیاس جهانی دارد.

مرزهای نواحی قابل تغییرند؛ ممکن است در اثر فعالیت‌های انسانی و عوامل طبیعی ←

۱ ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود. ۲ وسعت یک ناحیه کم و یا زیاد شود.

مثال: مهاجرت روستاییان از یک ناحیه و یا وقوع خشکسالی ←

کاهش و از بین رفتن ناحیه کشاورزی یا تبدیل آن به یک ناحیه غیرکشاورزی
مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند؛

مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شوند. ←

گاهی یک ناحیه طبیعی (مانند نواحی آب‌وهوایی) یا ناحیه انسانی (مانند نواحی زبانی و قومی) بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد.

❶ بد نیست بدونی که: کشورها با مرز از یکدیگر جدا می‌شوند.

مثال: قرارگیری ناحیه قومی (انسانی) بین دو کشور پاکستان و افغانستان. قوم پشتون بین دو کشور پاکستان و افغانستان قرار گرفته است. ←

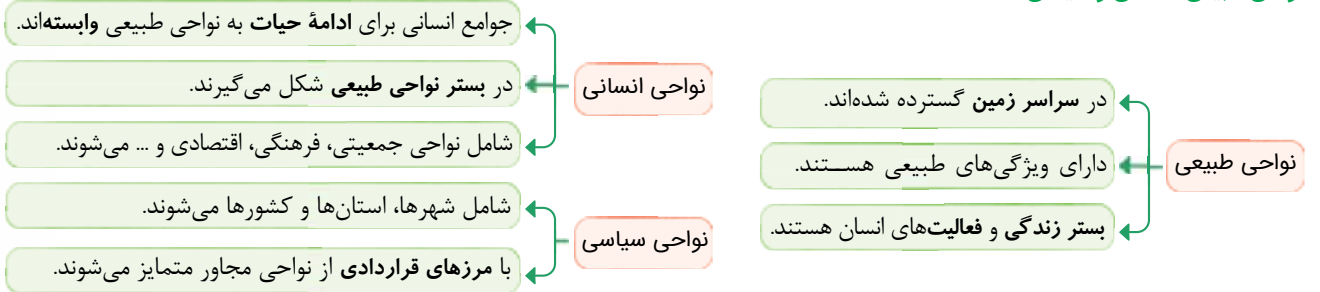

۱- شاید واسه تون سؤال شه پرا هر چه قدر به سمت نواحی استوایی می‌رویم، ارتفاع درخت‌ها بیشتر می‌شه. وقتی پوشش گیاهی زیاده نور کم‌تری به درخت‌ها می‌رسه و اون‌ها تلاش می‌کنن ارتفاعشون رو بیشتر کنن تا به اندازه کافی نور بهشون برسه.

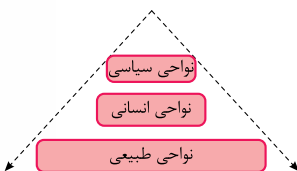
مثال: قرارگیری ناحیه بیابانی لوت (طبیعی) بین سه استان (سیستان و بلوچستان، کرمان و خراسان جنوبی)

نواحی طبیعی، انسانی و سیاسی

نکته مهم: امروزه همه نواحی طبیعی یا انسانی جهان — تحت مدیریت نهادهای سیاسی یا اداری قرار دارند. نهادهایی مانند شوراهای، شهرداری‌ها، بخش‌داری‌ها، استانداری‌ها، سازمان‌ها و حکومت‌ها بر همه نواحی نظارت می‌کنند.

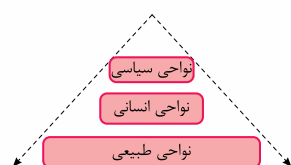
حالا تو بگو

گزینه درست را انتخاب کنید.

- ۱- تعیین مرز نواحی (انسانی - سیاسی) ساده‌تر از نواحی طبیعی است.
- ۲- نواحی (انسانی - طبیعی) بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند.
- ۳- مرزهای نواحی سیاسی بر مبنای (قرارداد - ویژگی‌های انسانی) تعیین می‌شوند.
- درستی و یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
- ۴- مرزهای نواحی طبیعی ثابت هستند.

پاسخ: ۱ مورد ۲ (تعیین مرز نواحی سیاسی اصلاً سخت نیست، چون بر مبنای یک قرارداد بین ما انسان‌ها و به صورت مشخص تعیین شدند).
 ۲ طبیعی ۳ قرارداد ۴ نادرست؛ مرز نواحی (چه طبیعی باشند، چه انسانی و چه سیاسی) ثابت نیستند.

سؤال‌های امتحانی

پرسش‌های درست / نادرست:

جلسهٔ مطالعاتی اول:

۴۹- انسان‌ها برای زندگی خود و بهره‌برداری از محیط طبیعی، نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند.

۵۰- پیشرفت انسان‌ها در دانش و تولید ابزار و فناوری باعث غلبهٔ آن‌ها بر طبیعت شده است.

۵۱- محدودیت‌ها و موانع طبیعی موجب می‌شود انسان نتواند محیط‌های طبیعی را در اختیار خود بگیرد.

۵۲- هر ناحیه شرایط خاصی را به انسان‌ها ارائه می‌کند و انسان‌ها در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زنند.

جلسهٔ مطالعاتی دوم:

۵۳- هرگاه از کانون یک ناحیهٔ جغرافیایی دور شویم و به طرف مرزهای آن حرکت کنیم، از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود.

۵۴- تعیین مرز در نواحی طبیعی، سخت‌تر از نواحی انسانی است.

۵۵- نواحی انسانی در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند.

۵۶- تعیین مرز نواحی زیست‌بوم، راحت‌تر از مرز نواحی قومی و زبانی است.

۵۷- امروزه همهٔ نواحی طبیعی یا انسانی، تحت مدیریت نهادهای سیاسی قرار دارند.

۵۸- مرزهای نواحی طبیعی ثابت نیستند.

(امتحان نهایی فروردین ۱۳۹۳)

جلسه مطالعاتی اول:

- ۵۹- محیط‌ها و نواحی طبیعی (همواره/ در گذشته) زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده‌اند.
۶۰- احداث راه‌آهن در کشوری که نواحی (پست و جلگه‌ای/ مرتفع و کوهستانی) دارد، پرهزینه‌تر است.
۶۱- امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به‌ویژه از نظر (فرهنگی/ اقتصادی) تحت تأثیر یکدیگرند.
۶۲- پاکسازی قومی دولت میانمار باعث (تخریب/ ایجاد) ناحیه مسلمان‌نشین میانمار شده است.

جلسه مطالعاتی دوم:

- ۶۳- مرزهای نواحی سیاسی بر مبنای (قرارداد - اهداف جغرافی‌دان‌ها) تعیین می‌شوند.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای:

جلسه مطالعاتی اول:

- ۶۴- کدام یک از موارد زیر نمونه‌ای از ایجاد نواحی توسط انسان‌ها است؟

- (۱) بازارهای شناور بانکوک
(۳) احداث راه‌آهن در نواحی مرتفع
(۲) کاهش قیمت جهانی غله
(۴) تخریب ناحیه ساحلی در امارات متحده عربی

- ۶۵- کدام یک از موارد زیر نمونه‌ای از تأثیر نواحی طبیعی بر فعالیت انسان‌ها است؟

- (۱) ساخت جزایر مصنوعی در خلیج فارس
(۳) استفاده از روش‌های متفاوت برای کنترل محیط در نواحی گرم و خشک
(۲) شکل‌گیری نواحی صنعتی اطراف تهران
(۴) کاهش قیمت زمین‌های کشاورزی آمریکا

- ۶۶- کدام یک از عوامل زیر بر مرزهای نواحی تأثیرگذار است؟

- (۱) تخریب اکوسیستم بر اثر تغییرات آب‌وهوایی
(۳) رشد جمعیت بدون برنامه‌ریزی
(۲) گسترش تعداد کارخانه‌ها در اطراف مسیرهای ارتباطی شهر تهران
(۴) افزایش قیمت زمین‌های کشاورزی

(امتحان نهایی فروردین ۱۳۹۳)

- ۶۷- کدام گزینه نشان می‌دهد «نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند»؟

- (۱) بازارهای شناور بانکوک
(۳) صید ماهی در فیلیپین
(۲) استفاده از صفحات خورشیدی در سمنان
(۴) جزایر مصنوعی امارات متحده عربی در خلیج فارس

جلسه مطالعاتی دوم:

- ۶۸- با فاصله گرفتن از کانون ناحیه، چه اتفاقی می‌افتد؟

- (۱) افزایش تنوع فرهنگی
(۲) کاهش عوامل همگونی
(۳) افزایش تبادل اقتصادی
(۴) تغییری ایجاد نمی‌شود.

- ۶۹- «ساوان» به عنوان یک ناحیه انتقالی بین کدام نواحی محسوب می‌شود؟

- (۱) جنگل‌های بارانی و مراتع
(۲) جنگل‌های بارانی و بیابان
(۳) بیابان و زمین‌های کشاورزی
(۴) دریا و بیابان

- ۷۰- این جمله مربوط به کدام مورد است؟ «کاهش وسعت زمین‌های کشاورزی به خاطر مهاجرت روستاییان»

- (۱) تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است.

- (۲) قلمرو و وسعت نواحی متفاوت است.

- (۳) مرزهای نواحی قابل تغییرند.

- (۴) مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

- ۷۱- هر ناحیه جغرافیایی دارای است که بیشترین را دارند.

- (۱) وحدت و همگونی - میزان تفاوت با سایر نواحی
(۲) کانون - وحدت و همگونی

- (۳) مرکز - ثبات و استقرار
(۴) معیارها و ملاک‌هایی - تأثیر در ناحیه‌بندی

- ۷۲- با توجه به تصویر زیر، محتوای کدام گزینه درست است؟

- (۱) در رابطه با مفهوم ناحیه‌بندی، تعیین مرز نواحی شکل (۱)

- دشوارتر از نواحی شکل (۲) است.

- (۲) نواحی مشخص‌شده در شکل (۱) تحت مدیریت نهادهای اداری و

- سیاسی هستند اما در نواحی شکل (۲) چنین نیست.

- (۳) عدم انطباق مرزهای سیاسی با مرز نواحی طبیعی شکل (۱) بسیار

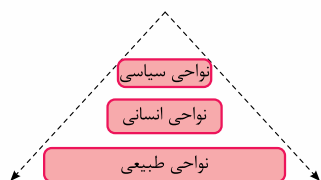
- معمول است اما عدم انطباق مرزهای سیاسی با مرز نواحی انسانی

- شکل (۲) بسیار نادر است.

- (۴) در صورت مهاجرت کامل اقوام پشتون ساکن در پاکستان به کشور افغانستان، می‌توان گفت مرزهای سیاسی با مرزهای انسانی منطبق شده‌اند.

۷۳- با توجه به تصویر زیر، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

- (۱) تصمیم‌گیری‌های سیاسی بر نواحی انسانی و تصمیم‌گیری نواحی انسانی بر نواحی طبیعی تأثیرگذار است.
- (۲) نهادهایی مانند سازمان‌ها و دولت‌ها، مدیریت نواحی سیاسی، انسانی و طبیعی را انجام می‌دهند.
- (۳) هیچ ناحیه‌ای را نمی‌توان تصور کرد که تحت مدیریت نهادهای سیاسی نباشد.
- (۴) به این دلیل که یک فرد، شهرها و کشورها را اداره و مدیریت می‌کند، آن‌ها نواحی سیاسی محسوب می‌شوند.

۷۴- یک پژوهشگاه قصد دارد دو پروژه ناحیه‌بندی را انجام دهد، با توجه به جدول زیر، کدام گزینه درست است؟

ردیف	توضیح پروژه
۱	تعیین مرز دو ناحیه قومی کرد و لر در شهر یاسوج
۲	تعیین مرز ناحیه بیابانی و ناحیه نیمه‌بیابانی اطراف آن

- (۱) مرزهای نواحی انسانی با مرزهای احتمالی پروژه (۲) منطبق نیستند.
- (۲) مرزهای سیاسی بر مرزهای پروژه‌های (۱) و (۲) منطبق نیستند.
- (۳) انجام پروژه (۱) نسبت به پروژه (۲) ساده‌تر است.
- (۴) ممکن است در اثر تصمیم‌گیری‌های سیاسی، مرزهای مورد نظر در پروژه (۱) تغییر کند.

پرسش‌های وصل کردنی:

جلسه مطالعاتی اول:

هر یک از عبارت‌های ستون اول به کدام یک از مفاهیم ستون دوم اشاره دارد؟

- ۷۵- حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند. (الف) احداث راه آهن در نواحی مرتفع و کوهستانی، دشوار و پرهزینه است.
- ۷۶- هر ناحیه شرایط خاصی را به انسان‌ها ارائه می‌کند. (ب) رشد کارخانه‌های کوچک و بزرگ در امتداد محورهای ارتباطی شهر تهران
- ۷۷- هر ناحیه با دیگر نواحی مبادلات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دارد. (پ) پاکسازی قومی، در کشور میانمار
- ۷۸- انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند. (ت) افزایش قیمت زمین‌های کشاورزی آمریکا به دنبال افزایش قیمت جهانی غلات
- (ث) میان مناطق بارانی و خشک در آفریقا، ناحیه ساوان شکل گرفته است.

پرسش‌های جای خالی:

جلسه مطالعاتی اول:

۷۹- تصمیم‌گیری‌های می‌توانند به تخریب یا حفظ نواحی طبیعی منجر شوند.

جلسه مطالعاتی دوم:

- ۸۰- هر ناحیه با فرهنگ و اقتصاد خاص خود مشخص می‌شود.
- ۸۱- شهرها، استان‌ها و کشورها نواحی سیاسی محسوب می‌شوند، زیرا یک آن‌ها را اداره و مدیریت می‌کنند.
- ۸۲- جوامع انسانی برای ادامه حیات به نواحی وابسته هستند.

پرسش‌های کوتاه پاسخ:

جلسه مطالعاتی اول:

- ۸۳- چرا محدودیت‌های محیطی می‌تواند به نوآوری منجر شود؟
- ۸۴- علت چاره‌اندیشی و ابداع ابزارهایی برای کنترل محیط و شرایط خاص چیست؟

جلسه مطالعاتی دوم:

- ۸۵- شرط این که یک ناحیه، «سیاسی» محسوب شود چیست؟
 - ۸۶- نواحی سیاسی چگونه از نواحی مجاور متمایز می‌شوند؟
- مشخص کنید در هر کدام از موارد زیر، کدام شکل از رابطه و کنش متقابل نواحی متقابل پررنگ‌تر است؟

جلسه مطالعاتی اول:

اقتصادی - فرهنگی - اجتماعی - سیاسی

۸۷- واردات نفت ژاپن از ایران در سال‌های اخیر به شدت کاهش یافته است.

۸۸- با افت قیمت برنج، ارزش شالیزارهای برنج شمال کشور، کاهش پیدا کرده است.

۸۹- اجلاس جهانی هنر و تمدن ایرانشهر، با حضور کشورهای آسیای میانه برگزار شد.

۹۰- کشورهای عضو اتحادیه اروپا، روزانه بیش از یک میلیارد دلار برای واردات انرژی هزینه می کنند.

۹۱- در پیمان جهانی پاریس، کشورها بر کاهش تولید گازهای گلخانه ای تأکید کرده و اقدامات عملی را تعهد کردند.

۹۲- شهر نهبندان، به عنوان یکی از شهرهای استان خراسان جنوبی، منتظر معرفی استاندار جدید از طرف پایتخت هستند.

■ هر کدام از موارد زیر به کدام شکل از ارتباطات چهارگانه انسان با نواحی اشاره دارد؟

جلسه مطالعاتی اول:

۹۳- در برخی از نواحی شهر یزد از تابش خورشید برق تولید می کنند.

۹۴- حمایت دولت ها از گسترش فعالیت های گردشگری در استان های شمالی ایران، موجب آسیب دیدن این نواحی شده است.

۹۵- با این که بخش اعظم کاکائوی جهان در کشورهای آفریقایی کشت می شود، اما کشورهای اروپایی بیشترین میزان مصرف شکلات را دارند.

۹۶- کشت نهال های بلوط در نواحی اطراف آگن، به مرور این منطقه را تبدیل به یک ناحیه جنگلی کرد.

■ پرسش های اصلاح متن:

جلسه مطالعاتی اول:

۹۷- در متن زیر دو مفهوم نادرست وجود دارد، آن ها را پیدا کرده و اصلاح کنید.

انسان ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط های جغرافیایی غلبه کرده و این محیط ها را در اختیار گرفته اند، با وجود این، نواحی انسانی و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده اند.

جلسه مطالعاتی دوم:

۹۸- در متن زیر دو مفهوم نادرست وجود دارد، آن ها را پیدا کرده و اصلاح کنید.

«نهادهایی مانند شوراها، شهرداری ها، بخشداری ها، استانداری ها، سازمان ها و بالأخره حکومت ها، مدیریت نواحی انسانی را به دست گرفته اند و درباره آن ها اظهار نظر می کنند و سیاست ها و خط مشی هایی را به کار می بندند.»

■ پرسش های متن محور:

جلسه مطالعاتی اول:

■ با توجه به متن، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

«بازارهای شناور در بانکوک، پایتخت تایلند از دیدنی های جالب توجه جنوب شرقی آسیا است. دست فروشان در قایق های چوبی روی رودخانه اصلی شهر، اجناس خود را برای فروش عرضه می کنند.»

۹۹- در این مثال، چه شکلی از ارتباط میان انسان و نواحی پررنگ تر است؟

۱۰۰- در این ناحیه، نوع عملکرد انسان و ناحیه، مبتنی بر «بهره برداری مستقیم از ظرفیت محیط» است و یا «استفاده از محیط به عنوان بستر فعالیت و زندگی»؟

■ با توجه به متن، به پرسش های زیر پاسخ دهید.

«دولت امارات متحده عربی با خاک برداری بستر خلیج فارس جزیره های مصنوعی زیادی را ایجاد کرده است. کاربری این جزایر مسکونی، تفریحی و تجاری است و ویلاها و آپارتمان های لوکس، امکانات تفریحی و بازار و هتل در این جزایر مصنوعی در حال احداث است.»

۱۰۱- در این مثال، چه شکلی از ارتباط میان انسان و نواحی پررنگ تر است؟

۱۰۲- در این مثال، انسان ها منجر به کدام یک از تأثیرات زیر بر محیط شده اند؟ (حفظ - تخریب)

■ پرسش های تصویری:

جلسه مطالعاتی اول:

با توجه به متن و تصویر به سؤالات زیر پاسخ دهید.

«احداث تونل و پل برای قطار در ناحیه ای کوهستانی و برف گیر»

۱۰۳- این تصویر نشان دهنده کدام شکل از ارتباط میان انسان و نواحی است؟

۱۰۴- اقدام انسان ها در تأسیس پل و تونل، با چه هدفی انجام شده است؟

کنترل محیط - تغییر محیط

جلسه مطالعاتی دوم:

با توجه به متن و تصویر به سؤالات زیر پاسخ دهید.

«تصویر مقابل مربوط به یک ناحیه صنعتی فرضی است.»

۱۰۵- تجمع کارگاه‌ها و کارخانه‌ها در کدام نقطه از ناحیه بیشتر است؟

۱۰۶- در این ناحیه، هر چه قدر به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک شویم، چه اتفاقی می‌افتد؟

کاهش تعداد و تمرکز کارگاه‌ها و کارخانه‌ها - افزایش تراکم کارگاه‌ها و کارخانه‌ها

پرسش‌های تشریحی:

جلسه مطالعاتی اول:

۱۰۷- آیا می‌توانیم قاره‌ها (مثلاً قاره آسیا یا آفریقا) را یک ناحیه بدانیم؟ چرا؟

جلسه مطالعاتی دوم:

۱۰۸- با توجه به متن زیر، موارد «الف» و «ب» را به ترتیب پر کنید.

«زمانی که در جنگل‌های بارانی استوایی، به سمت بیابان صحرا پیش می‌رویم.....»

مراعات مداری - استپ‌های بیابانی - ساوان

جنگل‌های بارانی استوایی	الف.....	ب.....	بیابان صحرا
-------------------------	----------	--------	-------------

۱۰۹- چرا شهرها، استان‌ها و کشورها نواحی سیاسی محسوب می‌شوند؟

۱۱۰- انسان‌ها با چه هدف و روش‌هایی، محیط طبیعی را تغییر داده و نواحی جدیدی را به وجود می‌آورند؟

۱۱۱- با ذکر یک مثال توضیح دهید چگونه نواحی طبیعی می‌توانند بر فعالیت‌های انسان‌های تأثیر بگذارند؟

۱۱۲- چه عواملی می‌تواند باعث تغییر ویژگی‌های خاص یک ناحیه شوند؟

۱۱۳- کانون ناحیه چیست و همگونی ناحیه در آن به چه شکل است؟

۱۱۴- نقش نهادهایی مانند شوراهای، شهرداری‌ها، یخشداری‌ها، استانداری‌ها، سازمان‌ها و بالآخره حکومت‌ها در اداره نواحی چیست؟ (ذکر دو مورد)

۱۱۵- به ترتیب دو مورد از ویژگی‌های نواحی طبیعی و انسانی را نام ببرید.

۱۱۶- توضیح دهید چرا امروزه همه نواحی انسانی و طبیعی جهان، تحت مدیریت نهادهای سیاسی قرار دارند؟

(فعالیت صفحه ۱۸ کتاب درسی)

۷۴. ۴

۱ ممکنه مرزهای سیاسی منطبق باشن. ۲ طبیعی که مرزهای سیاسی مناطق لرشین و کردنشین داخل یک شهر منطبق نباشه، اما ممکنه مرزهای سیاسی با مرز نواحی بیابانی همخوانی داشته باشه. ۳ انجام پروژه (۱) سخت‌تر از پروژه (۲) هستش.

۷۶. الف

۷۸. ب

۸۰. انسانی

۸۲. طبیعی

۷۵. پ

۷۷. ت

۷۹. سیاسی

۸۱. نهاد

۸۳. نیاز به بقا و بهبود شرایط زندگی موجب ابداع و خلاقیت می‌شود.

۸۴. محدودیت‌ها و موانع

۸۵. تحت اداره و مدیریت یک نهاد باشد.

۸۶. با مرزهای قراردادی

۸۷. اقتصادی (واردات کالا، به طور مشخص به حوزه اقتصادی مربوط است).

۸۸. اقتصادی (افت قیمت برنج، باعث کاهش قیمت یک کالای دیگر (زمین کشاورزی) شده است).

۸۹. فرهنگی

۹۰. اقتصادی (خرید و واردات کالا، مربوط به حوزه اقتصادی است).

۹۱. اجتماعی (توافق بر یک موضوع محیط زیستی (به عنوان محیط زندگی انسان‌ها) مربوط به حوزه اجتماعی است).

۹۲. سیاسی (ارتباط نهبندان با ناحیه پایتخت، در این مثال مربوط به حوزه سیاسی است).

۹۳. نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.

۹۴. نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۹۵. نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.

۹۶. انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.

۹۷. بخش‌های نادرست محیط‌های جغرافیایی ← محیط‌های طبیعی - نواحی انسانی و نواحی طبیعی

۹۸. بخش‌های نادرست: نواحی انسانی ← نواحی سیاسی - درباره آن‌ها اظهار نظر می‌کنند. ← تصمیم‌گیری می‌کنند

۹۹. ایجاد نواحی یا انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.

۱۰۰. استفاده از محیط به عنوان بستر زندگی (تو این مثال، شکل ارتباط و استفاده انسان از محیط به شکل بهره‌برداری مستقیم از محیط نیست، مثلاً ماهیگیری و یا استفاده از آب رودخانه برای کشاورزی نیست، استفاده از محیط به عنوان بستر فعالیت است).

۱۰۱. نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۱۰۲. تخریب

۱۰۳. نواحی به فعالیت انسان‌ها شکل می‌دهند.

۱۰۴. کنترل محیط

۱۰۵. کانون یا مرکز ناحیه

۱۰۶. کاهش تعداد و تمرکز کارگاه‌ها و کارخانه‌ها

۱۰۷. خیر - نواحی باید درجه‌ای از همگونی و شباهت را داشته باشند، اما بخش‌های مختلف قاره‌ها، از لحاظ طبیعی و انسانی، تفاوت‌های بسیار زیادی با هم دارند.

۱۰۸. الف) مراتع مداری ب) استپ‌های بیابانی

۱۰۹. زیرا یک نهاد، آن‌ها را مدیریت و اداره می‌کند.

۱۱۰. با هدف زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی و از (شیوه‌ها و) ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.

۱۱۱. محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهای بپردازند. (یا هر ناحیه شرایط خاصی را به انسان‌ها ارائه می‌کند که انسان‌ها در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زنند).

۴۴. ۱) (کمک به) شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف (۲) علمی کردن مطالعات و تحقیقات (مکان‌های مختلف) (۳) کمک به برنامه‌ریزی صحیح (برای مکان‌های مختلف) (ذکر دو مورد کافی است).

۴۵. تقسیم یک محیط جغرافیایی به واحدهای کوچک‌تر، براساس معیارهایی (معیارهای انسانی و طبیعی)، به طوری که هر واحد با واحد مجاور تفاوت داشته باشد.

۴۶. ۱) ناهمواری‌ها (۲) آب‌وهوا (۳) پوشش گیاهی (۴) خاک (و سایر موارد مشابه) (ذکر سه مورد کافی است).

۴۷. ۱) پوشش گیاهی خاص خود (۲) زندگی جانوری خاص خود - زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند.

۴۸. ۱) جمعیت (۲) اقوام (قومیت‌ها) (۳) دین (۴) زبان (۵) فرهنگ (۶) نوع فعالیت‌های اقتصادی (و سایر موارد مشابه) (ذکر چهار مورد کافی است).

درس دوم: انسان و ناحیه

۵۰. درست

۴۹. درست

۵۱. نادرست؛ محدودیت‌ها و موانع طبیعی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. (از طرفی پیشرفت انسان‌ها در دانش و تولید ابزار و فناوری باعث شده انسان‌ها بتوانند محیط طبیعی را در اختیار خود بگیرند).

۵۲. درست

۵۳. نادرست؛ معمولاً هر چه از کانون ناحیه جغرافیایی دور شویم و به طرف مرزهای آن حرکت کنیم، از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود.

۵۴. نادرست؛ تعیین مرز نواحی انسانی دشوارتر از نواحی طبیعی است.

۵۵. درست

۵۶. درست؛ زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی هستند و تعیین مرز نواحی طبیعی از نواحی انسانی مانند نواحی قومی و زبانی راحت‌تر است.

۵۸. درست

۵۷. درست

۶۰. مرتفع و کوهستانی

۵۹. همواره

۶۲. تخریب

۶۱. اقتصادی

۶۳. قرارداد

۶۴. ۱ تو ۱ ما با ناهیه گردشگری و اقتصادی‌ای طرف هستیم که انسان‌ها اون رو به وجود آوردن، اما تو ۲ ما با یه رویداد در نواحی مواهه هستیم. تو ۳ با یه تغییر در نواحی و در ۴ با تخریب ناهیه مواهه هستیم.

۶۶. ۱

۶۵. ۳

۶۸. ۲

۶۷. ۴

۷۰. ۳

۶۹. ۲

۷۱. ۲ هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارند.

۷۲. ۴ علت نادرستی سایر گزینه‌ها:

۱ تعیین مرز نواحی انسانی (مورد ۱) دشوارتر از نواحی طبیعی (مورد ۲) است. ۲ هر دو ناحیه تحت مدیریت نواحی سیاسی هستند. ۳ احتمال این‌که یک ناحیه انسانی و یا طبیعی بین چند ناحیه سیاسی قرار بگیرد، تقریباً برابر است و تفاوت خاصی با هم ندارند.

۷۳. ۳

۱ تصمیم‌گیری‌های سیاسی بر نواحی انسانی و طبیعی تأثیرگذار است.

۲ نهادها مدیریت نواحی سیاسی را بر عهده دارند و نه باقی نواحی ۴ به این دلیل که یک نهاد، شهرها و کشورها را اداره و مدیریت می‌کند.

مثال: استفاده از تونل و پل برای احداث جاده و یا راه آهن در نواحی کوهستانی - استفاده از ماشین های برفروب در مناطق برف گیر - استفاده از صفحات خورشیدی برای تولید برق - اشتغال به ماهیگیری برای گذران زندگی در مناطق ساحلی و ... (ذکر یک مثال کافی است).

۱۱۲. (۱) فعالیت های انسانی و (۲) عوامل طبیعی

۱۱۳. مرکز یک ناحیه جغرافیایی - بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن قرار دارند.

۱۱۴. (۱) مدیریت نواحی (۲) تصمیم گیری درباره نواحی (۳) به کار بردن سیاست ها و خط مشی هایی برای نواحی

۱۱۵. نواحی طبیعی: (۱) در سراسر کره زمین گسترده شده اند. (۲) بستر زندگی و فعالیت های انسان هستند. (۳) جوامع انسانی برای ادامه حیات به آن وابسته هستند. نواحی انسانی: (۱) شامل نواحی جمعیتی، فرهنگی، اقتصادی و ... هستند. (۲) در بستر نواحی طبیعی شکل می گیرند.

۱۱۶. به این دلیل که نهادهای سیاسی ای مانند سازمان ها و حکومت ها، مدیریت این نواحی را به دست گرفته اند، درباره آن ها تصمیم گیری می کنند و سیاست ها و خط مشی هایی را برای آن ها به کار می گیرند.

درس سوم: نواحی آبوهوایی

۱۱۷. نادرست، آبوهوا یکی از عوامل مهم پدید آمدن نواحی است.

۱۱۸. درست

۱۲۰. نادرست، آبوهوا وضعیت نسبتاً طولانی یک ناحیه است. (هیچ پی دائمی نیست، حتی همین دائمی بودن هیچی!)

۱۲۱. نادرست، آبوهواشناسی (اقلیم شناسی) یکی از زیر مجموعه های جغرافیای طبیعی است.

۱۲۲. درست

۱۲۳. نادرست، بیشترین تغییرات آبوهوایی در لایه زیرین اتمسفر، یعنی وردسپهر (تروپوسفر) به وجود می آید.

۱۲۴. درست

۱۲۶. درست

۱۲۸. درست

۱۳۰. درست

۱۳۱. نادرست، مناطق استوایی سرچشمه جریان های دریایی آب گرم در اقیانوس ها هستند.

۱۳۲. نادرست، با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع در لایه وردسپهر، دمای هوا ۶ درجه سانتی گراد کاهش می یابد.

۱۳۳. درست

۱۳۴. نادرست، فشار هوا در یک مکان، متغیر است و کم یا زیاد می شود.

۱۳۵. درست

۱۳۷. نادرست، پراکندگی کانون های فشار بر روی کره زمین، از عوامل مهم گردش عمومی هوا و تغییرات آبوهوای نواحی است.

۱۳۸. نادرست، به دلیل وسعت خشکی ها در نیم کره شمالی و وسعت آب ها در نیم کره جنوبی در منطقه معتدله تغییراتی در فشار مناطق بروز می کند.

۱۳۹. درست

۱۴۰. نادرست، برای وقوع بارش به هر دو عامل بارش نیاز است.

۱۴۱. درست

۱۴۲. هوا، هوا وضعیت گذرای یک ناحیه است. در این سؤال هم با یک بازه کوتاه مدت (امروز) و ویژگی های آن طرف هستیم.

۱۴۳. بیشتر

۱۴۴. بیشتر - بیشترین انرژی خورشیدی دریافتی مربوط به استوا است. حالا هر چه قدر پایین تر و یا بالاتر بریم، مقدار این انرژی کم تر می شه، فرق هم نداره به ذره بریم یا خیلی بریم!

۱۴۵. $\frac{1}{4}$ - مقدار انرژی گرمایی دریافتی توسط هر واحد سطح در اطراف مدار ۶۰ درجه، تقریباً نصف منطقه استوایی است.

۱۴۶. کم تر، به دلیل مایل تابیدن خورشید در عرض های جغرافیایی بالا (مانند نواحی قطبی) پرتو خورشید در این مناطق، سطح بزرگ تری را نسبت به مناطق استوایی روشن می کند.

۱۴۷. (نواحی قطبی)

۱۴۸. دریافت نامساوی انرژی خورشید بر سطح زمین - از دریافت نامساوی انرژی خورشید بر سطح زمین مناطق گرم، معتدل و سرد پدید می آید.

۱۴۹. کاهش - هر چه از استوا به سمت عرض های جغرافیایی بالاتر حرکت می کنیم، دمای هوا کاهش می یابد.

۱۵۰. بیشتر - تو هوای سرد مولکول ها به هم می پسبن و تو به هم برابر، تعداد مولکول بیشتری نسبت به هوای گرم پیدا می کنن.

۱۵۱. گرم، وقتی هوا گرم می شه، آزما بی تاب می شن و می توان فرار کنن، مولکول های هوا هم همین طورن و جنب و جوششون بیشتر می شه!

۱۵۲. بیشتر

۱۵۳. **۴** مایل بودن محور زمین باعث می شود: (۱) تابش خورشید در مناطق استوایی عمود و نزدیک به عمود باشد. (۲) زاویه تابش خورشید در مناطق قطبی مایل باشد. (۳) وسعت منطقه روشن و تاریک در مناطق مختلف جهان، متفاوت باشد. (۴) طول روز و شب در مناطق مختلف جهان، متفاوت باشد. (۵) طول فصول مختلف سال در نواحی مختلف در نیم کره شمالی و جنوبی متفاوت باشد.

۱۵۴. **۴** علاوه بر (۱) عرض جغرافیایی، عواملی چون (۲) ارتفاع از سطح زمین، (۳) دوری و نزدیکی به اقیانوس ها و دریاها (منابع رطوبتی) (۴) عبور جریان های دریایی آب گرم و آب سرد و (۵) جهت و شیب ناهمواری ها بر دمای یک مکان تأثیر می گذارند.

۱۵۵. **۲** افزایش دما باعث $\leftarrow$ گرم شدن هوا $\leftarrow$ افزایش سرعت حرکت مولکول های هوا $\leftarrow$ و فاصله گرفتن اون ها از همدیگه و کاهش تعداد اون ها در یک مهم برابر نسبت به قبل و در نهایت کاهش فشار هوا می شود.

۳ وقتی هوای به نقطه گرم می شه، هوای همون نقطه گرم می شه و نه به عرض جغرافیایی بالاتر یا پایین تر.

۴ وقتی هوا گرم بشه، جنب و جوش مولکول های هوا هم بیشتر می شه (کاهش فشار) و می رن بالا و بعد تو ارتفاع داماشون پایین میاد و مولکول ها به هم نزدیک می شن (افزایش فشار).

۱۵۶. **۲** در منطقه کم فشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه کم می شود (یعنی فشار هوای مرکز کم تر از اطرافه). در منطقه پرفشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه بیشتر می شود (یعنی فشار هوای مرکز بیشتر از اطرافه).

۱۵۷. **۳** هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری وجود دارد به سمت جایی که فشار کم تری دارد، جریان می یابد و به این ترتیب، باد به وجود می آید.

۱۵۸. **۳** جابه جایی توده های هوا بین کمربندهای فشار، موجب وزش بادهای مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آبوهوایی می شود.

۱ علت اصلی شکل گیری بارش جبهه ای در عرض های جغرافیایی ۶۰ درجه شمالی و جنوبی، تقابل توده های گرم ناحیه استوایی با توده های سرد قطبی است.

۲ اگر نواحی کره زمین را به چهار ناحیه حازه ای، جنب حازه ای، معتدله و قطبی تقسیم کنیم، در ناحیه حازه ای و معتدله، هوا فشار کمی دارد و این فشار در ناحیه جنب حازه ای و قطبی بیشتر است.

۴ صعود هوا در منطقه شماره ۱ (منطقه معتدله نیم کره شمالی) و ۲ (منطقه معتدله نیم کره جنوبی)، تحت تأثیر توده هوایی است که از سمت ناحیه قطبی به آن سمت آمده و هوای نسبتاً گرم تر آن منطقه را به سمت بالا می راند.